

PRIKAZ KNJIGE

Tatalović Vorkapić, S. (2021).
 KAKO BEZ SUZA U DJEČJI VRTIĆ I OSNOVNU ŠKOLU?
 Podrška socijalno-emocionalnoj dobrobiti djece
 tijekom prijelaza i prilagodbe,
 Psihologija dobrobiti djece vol. 2., Rijeka: Sveučilište
 u Rijeci, Učiteljski fakultetu Rijeci i Grad Rijeka.

U izdanju Učiteljskog fakulteta u Rijeci i Grada Rijeke objavljena je e-knjiga *Kako bez suza u dječji vrtić i osnovnu školu? Podrška socijalno-emocionalnoj dobrobiti djece tijekom prijelaza i prilagodbe* autorice izv. prof. dr. sc. Sanje Tatalović Vorkapić. Knjiga je svojevrsna nadogradnja monografije *Psihologija privrženosti i prilagodba u dječjem vrtiću* iste autorice.

Knjiga je nastala kao rezultat dvogodišnjeg projekta *Kako bez suza u dječji vrtić i osnovnu školu? – Podrška socijalno-emocionalnoj dobrobiti djece tijekom prijelaza i prilagodbe* koji je ostvaren u sklopu programskog pravca „27 susjedstva – susjedstvo Kampus“ projekta Rijeka 2020 – Europska prijestolnica kulture čija je voditeljica ujedno i autorica knjige. Suradnici su na projektu znanstvenici iz akademske zajednice te stručnjaci – praktičari (iz Osnovne škole Trsat te Dječjeg vrtića More). Projekt se nastavlja na znanstveni projekt: „Dobrobit djece u prijelaznim životnim periodima: Empirijska provjera Ekološko-dinamičkog modela“ (uniri-drustv-18-11) koji na znanstveno utemeljen način govori o korelatima prijelaza i prilagodbe. Projekt ili njegovi dijelovi prezentirani su na više stručnih skupova i znanstvenih konferencija.

Glavni je cilj spomenutog stručnog projekta bio pružiti podršku socijalno-emocionalnoj dobrobiti djece tijekom prijelaza i prilagodbe različitim znanstveno-stručnim aktivnostima namijenjenih djeci rane i predškolske dobi te njihovim roditeljima uz pružanje stručne podrške odgojiteljima i učiteljima čime se nastojalo ojačati njihove postojeće kompetencije tijekom prijelaza i prilagodbe u odnosu na razvoj privrženosti. Autorica je nastojala povezati članove akademske zajednice i stručnjake te kreirati kvalitetne okvire za pružanje podrške djeci, roditeljima, odgojiteljima i učiteljima tijekom tranzicija djece iz obitelji u dječji vrtić ili iz dječjeg vrtića u osnovnu školu, ali i okvire za što kvalitetniju prilagodbu djece u dječjem vrtiću i osnovnoj školi.

U e-knjizi iscrpno je opisan projekt, dan je pregled znanstveno utemeljene teorijske pozadine projektne ideje i sve aktivnosti tijekom 2019. i 2020. godine. U drugom poglavlju opisuje se ideja projekta, njezini ciljevi i planirane aktivnosti. Na osnovi ciljeva projektom je planirano i realizirano osnaživanje kompetencija odgojitelja i učitelja u radu s djecom tijekom prijelaznih razdoblja u odnosu na razvoj privrženosti kod djece i njihovu socijalno-emocionalnu dobrobit te unaprjeđenje komunikacije i suradnje između odgojitelja i učitelja provedbom stručnih skupova, neposrednim aktivnostima u školi i vrtiću te njihovim opisom u knjizi.

U projektu su sudjelovali i roditelji koje se nastojali upoznati sa suvremenim znanstveno-stručnim podacima o dobrobiti djece te razvijati senzibilitet roditelja prema potrebama djece u odnosu na prijelazna razdoblja. Uloga roditelja pri prijelazu i prilagodbi iznimno je važna te je potrebno da aktivnosti budu usklađene i iskordinirane s djelatnicima vrtića odnosno škole.

Projektom se nastojalo osnaživati socijalno-emocionalni razvoj te ukupnu psihološku dobrobit djece i stvarati primjerene uvjete za socijalno-emocionalni razvoj djece koja su upisala predškolu što se izravno ostvarivalo brojnim aktivnostima koje su u vrtiću provodili studenti i koje su detaljno opisane u knjizi.

U znanstveno utemeljenoj teorijskoj pozadini projekta autorica daje pregled značajnih razlika između naoko sličnih termina kao što su: socijalno-emocionalni razvoj djece, socijalno-emocionalno učenje i socijalno-emocionalna dobrobit. Naglašava složenu i višestruku perspektivu dobrobiti djece i raščlanjuje ih na *biti dobro* i *postati dobro*. Detaljno definira pojmove kao što su: prijelazna razdoblja i prilagodbe. Kako su svi čimbenici, konteksti i njihovi međudnosi jednako važni, autorica rasvjetljava činjenicu zašto u praksi postoji toliko različitih postupaka tijekom tranzicije i prilagodbe djece na vrtić i školu. Tome doprinosi i nedostatak jasnih smjernica i postupaka što je, pak, rezultat i nedostatka istraživanja u tom području što ovoj knjizi daje još više na važnosti.

U trećem poglavlju pod nazivom *Program pružanja podrške socijalno-emocionalnoj dobrobiti djece predškolske dobi* detaljno su opisane aktivnosti programa koje su se provodile u vrtiću te studenti, profesori i suradnici iz Dječjeg vrtića koji su ih provodili. Naveden je i didaktički materijal kojim su se koristili pri boravku u vrtiću te popis svih slikovnica o prijelazu iz dječjeg vrtića u školu kao i slikovnice koje govore o različitim djetetovim emocijama i socijalnim vještinama. Sve su aktivnosti pomno dokumentirane, reflektirane i evaluirane što knjigu čini još više prihvatljivom s obzirom na provedbu predloženih aktivnosti u praksi.

Osim neposrednih aktivnosti u vrtiću provedene su i aktivnosti širenja ideja među širom stručnom zajednicom koje su detaljno opisane u četvrtom, petom i šestom poglavlju knjige, a odnose se na sudjelovanje u manifestaciji Rijeka psihologije 2019. i 2020. godine te na stručni skup namijenjen odgojiteljima, učiteljima i stručnim suradnicima.

U sedmom poglavlju opisani su prijelazi i prilagodbe kroz prizmu umjetnosti iz čega je proizišla dramska predstava za djecu i roditelje *Škola je fora, a ne noćna mora*. Predstavu su realizirale studentice diplomskog studija Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja pod mentorstvom doc. dr. sc. Anite Rončević i izv. prof. dr. sc. Mirne Marić.

U knjizi je predstavljeno i istraživanje provedeno u sklopu projekta o socijalno-emocionalnoj dobrobiti djece rane dobi u jaslicama (osmo poglavlje), aktivnostima hospitacije studenata u jasličkim skupinama i zapažanjima o ponašanjima djece, razgovorima s odgojiteljima i roditeljima. Dio predviđenih aktivnosti nije bilo moguće provesti zbog stupanja na snagu epidemioloških mjera. Namjera je da se one provedu u sklopu nekog drugog budućeg projekta.

Premda tematiku prijelaza i prilagodbe u dječjem vrtiću i osnovnoj školi autorica obrađuje na visokoj razini profesionalnosti i stručnosti, knjiga je čitka i dostupna svima u otvorenom pristupu *online* izdanja. Vrijednost je ove knjige, između ostaloga, što je ona rezultat sinergije i bogate suradnje članova akademske zajednice i odgojitelja praktičara. Nizom ostvarenih aktivnosti vidljiva je intrinzična motivacija sudionika projekta, želja za suradnjom i zadovoljstvo provedenim projektnim aktivnostima. Knjigom se ukazuje na problem nedovoljne zastupljenosti bavljenja tematikom prijelaza i prilagodbe u dječjem vrtiću i osnovnoj školi u znanstvenom i stručnom diskursu.

Doris Velan
Dječji vrtić „Olga Ban“ Pazin

